

MADARAT TOLLÁRÓL... – EGY KIÁLLÍTÁS APROPÓJÁN

2011 májusában a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – tisztelgésül a Szabadalmi Közlöny első felelős szerkesztője előtt – Frecskay Jánosról nevezte el a könyvtárát. 170 évvel a hivatal első segédhivatali főigazgatójának születését követően, sőt ugyanabban a hónapban került sor a változtatásra, talán mondhatjuk, a főhajtásra. Ezek a száraz tények. Ahogy az is tény, hogy az egykori Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal a kezdetektől rendelkezett könyvtárral. Milyen volt ez a könyvtár? Milyen szerepet játszott, egyáltalán létezett-e már két évszázaddal ezelőtt is a mai értelemben vett iparjogvédelmi tájékoztatás? Hogyan kapcsolódik ez Frecskay Jánoshoz? Vajon miért róla nevezte el a könyvtárát egy minden tekintetben XXI. századi, modern kormányhivatal? Egyáltalán, mi történt Magyarországon és a nagyvilágban a XIX. század végén?

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

FŐIGAZGATÓSÁG

- iparjogvédelem, beleértve a szabadalmat és a szellemi tulajdon jogait
- szerzői jog

ELÉRHETŐSÉG

Cím: 1054 Budapest, Akadémia u. 21.
Telefon: (06-1) 474-5520
Honlap: <http://www.stn.gov.hu/szolgaltatasok/szakkonyvtar.html>
online katalógus: <http://hpo.szp.mntek.hu/>
e-mail: ipihary@hpo.gov.hu, szabir@hpo.gov.hu

NYITVA TARTÁS

hétfő, kedd, csütörtök: 9.00 – 13.00
szombat: 10.00 – 18.00
péntek: 9.00 – 11.00

SZOLGÁLTATÁSOK

- önértékelés,
- irányítási és
- iparjogvédelmi szabványok
- online órák katalógus
- szövegtárolás
- fordítók
- költészet, könyvtári köznevelés,
- művelődéspolitikai nyomonlátás, események,
- digitális fotóarchívum, elektronikus dokumentumtár
- wifi

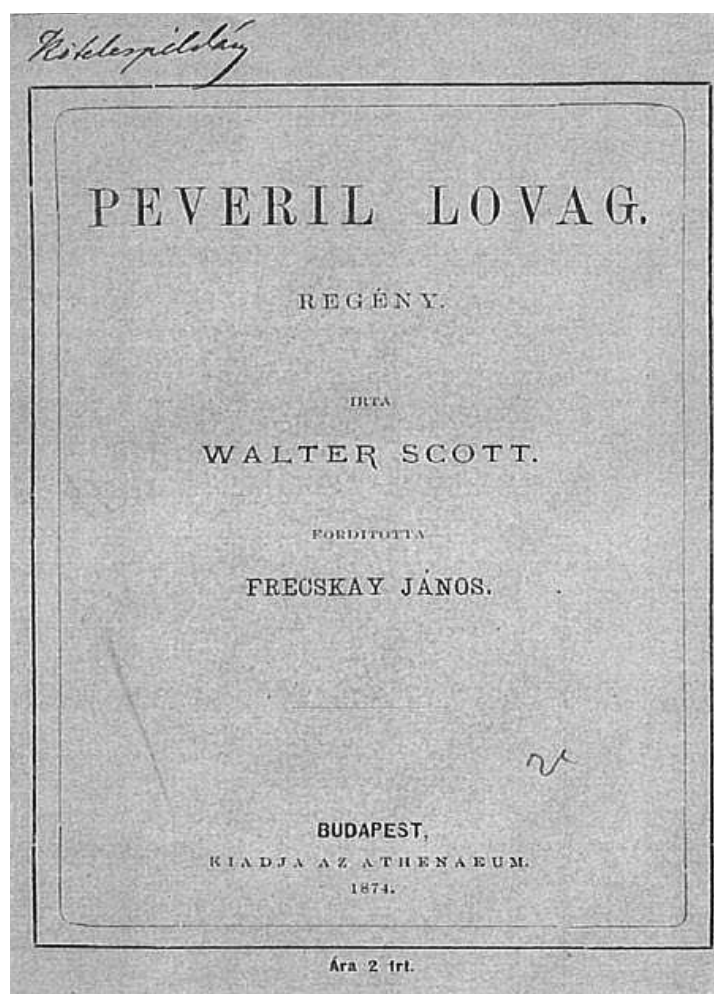
1. ábra:
Könyvjelző hátoldala:
a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
Szakkönyvtárának szolgáltatásai és elérhetősége

2. ábra:
Könyvjelző frontoldala:
Frecskay János és művei

A kezdetek

Az 1841. május 1-jén Pesten született idősebbik Frecskay „fiú” álmaiban sem gondolta, hogy 1913-ban bekövetkező nyugdíjazásáig az éppen kialakuló önálló magyar szabadalmi rendszer egyik kulcsszereplője lesz. És persze reáltudományokban jártas tanító, fordító, mesterműszók gyűjtője, szak- és újságíró, aki népnevelési cikkeit Kay János álnéven publikálta. A Hon, a Vasárnapi Ujság, a Magyar Nyelvőr, a Szabadalmi Közlöny és a Találmányok Leírása egyaránt életének, újságírói és szerkesztői hivatásának állomásai voltak.

3. ábra: Frecskay, a fordító

4. ábra: Részlet a Vasárnapi Ujságból

Pesti tanulmányait követően tanítóként dolgozott, majd újságíró lett. 1895-től a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal segédhivatali főigazgatója, ezt megelőzően a Kereskedelemügyi Minisztérium munkatársa levéltárnokként, illetve könyv- és térképtár-igazgatóként. 1901-ben a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Bizottságának segédtagjává választják. A 2012 szeptemberében megnyitott kamarakiállítás színesen és körültekintően mutatja be, milyen volt Freckay János magánemberként, hivatalnokként, újságíróként, még többet azonban arról, hogy mit hozott létre, hogyan, milyen feltételekkel és körülmények között működtette a hivatal első könyvtárát.

Mi történt (szabadalomügyben) a (nagy)világban?

Ne kezdjük a privilégiumoktól vagy I. Jakab szabadalomleveleitől, de azért érdemes egy kicsit visszatekinteni a XIX. századra. Magyarországon, ahogy a legtöbb országban, akkori-ban 15 év volt az oltalmi idő. Egy 1822. évi rendelet¹ szerint a király és az udvari kancellária adhatott szabadalmat – kizárólag ipari találmányokra. Tehát az 1840-es években, Freckay születésének idején, a feltaláló a vármegye alispánjánál vagy a város polgármesterénél nyújthatta be a szabadalmi kérvényt és a leírást latin(!) nyelven. A szabadságharcot köve-

¹ M. kir. udvari kancellária 1822. évi 6137. számú rendelete. Lásd még: 1840. évi 18. t.-c. 66. §.

tően kizárólag az osztrák kormány engedélyezhetett Magyarországon is érvényes osztrák szabadalmat. Újabb változást a kiegyezés hozott. Kezdetben a magyar miniszter² az ország területére érvényes, önálló adományozási joggal rendelkezett, majd ez az önállóság ismét veszni látszott. Mindenesetre 1894-től, az ún. kék szabadalmak korában, ismét Magyarországon kellett kérvényezni az ország területére érvényes szabadalmakat. Nem volt ebben semmi titokzatosság, mármint a színnel történő jellemzésben, csupán praktikus megkülönböztetés, különválasztás.

Mi történt még? Bláthy Ottó megalkotta az első háromfázisú transzformátort, a telefonhírmondó nemcsak híreket közvetített, hanem operákat és nyelvleckéket is, a századvégi divatban a biedermeier uralkodott, a homokóra-sziluettről nem is beszélve. Budapesten felavatták az európai kontinens első földalatti vasútját, és megnyitották az Iparművészeti Múzeumot. Münchenben Karl Lautenschläger színpadtechnikus megalkotta a forgószínpadot, Athénban megrendezték az első újkori olimpiát. Németország 1891-es szabadalmi törvénye nem tekintette újnak a találmányt, ha benyújtáskor már használták Németországban, vagy a megelőző száz év tekintetében bárki számára elérhető nyomtatott formában már megjelent. Az újdonság fogalmát ugyan nem határozták meg ebben a szabadalmi törvényben, ellenben részletesen felsorolták azokat a körülményeket, amelyek a találmány tekintetében kizárták az „ujtság” fogalmát. Még ugyanebben az évben a „használati védről” is rendelkeztek, amely akkoriban egyedülálló volt az egész világon. E tekintetben tudható, hogy az oltalom a bejelentés napját követő naptól három évig terjedt, és hatvan márka befizetése esetén újabb három évre meghosszabbítható volt. Belgiumban a „szabadalom engedélyezése előleges vizsgálat nélkül, a bejelentő veszélyére történik, minden szavatolás nélkül ugy a találmány valódiságát, ujságát, vagy értékét, mint a leírás pontosságát és mások jogainak érvényben tartását illetőleg.”³ Oroszország szabadalmi törvénye számunkra kedves időszakban, 1896-ban született. Észak-Amerikában a szabadalom kérelmezőjének esküvel kellett igazolnia, hogy találmánya valódi, első feltalálójának gondolja magát, és nem tud róla, hogy a benyújtott megoldás valaha is ismert lett volna. Érdekes egyezések és különbözőségek, de ne felejtjük, hogy például Hollandiában, Szerbiában és Romániában akkortájt még egyáltalán nem léteztek szabadalmi törvények.

A (könyv-)levéltár

Tehát, milyen is volt ez az ún. szabadalmi levéltár? Az 1895. évi 37. t.-c. szerint „A szabadalmokhoz tartozó leírások, rajzok, ... (ízlés-) minták és modellek és az érdekeltek kérelmé-

² M. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister 1867. évi 2719. számú rendelete.

³ Magyar szabadalmi törvény. Kivonatok a külföldi szabadalmi törvényekből. [Közre.] Pataky H. és W. szabadalmi irodája. Bp. Schlesinger és Kleinberger nyomdája, [év nélkül], p.39.

re eszközölt bejegyzések alapját képező okiratoknak hiteles másolatai a szabadalmi hivatal levéltárában megőrzendők.”⁴

A megadást követően a szabadalom megjelent nyomtatásban, azonban vitás kérdésekben az eredetileg benyújtott irat számított „perdöntőnek”. Az okiratok az irattárban, a nyomtatott leírások a levéltárban kerültek elhelyezésre. Milyenek álmodta meg ezt a dokumentumtárat az egykori segédhivatali főigazgató? Nos, a szabadalmi levéltár mindennap nyitva tartott délelőttönként, lehetőséget adva az ügyfeleknek, hogy tájékozódjanak és a levéltáros által hitelesített másolatokat kaphassanak. Bejelentés után lehetséges volt a megtekintés, hiszen a Magyarországon uralkodó tiszta felszólalási rendszer ezt eleve szükségessé is tette. „Papiron és irónon” kívül semmi egyéb nem lehetett az ügyfél kezében. Nem másolhatott, csupán jegyzeteket készíthetett. Aztán, a felszólalási határidő lejártát követően, az ügy összes addig beérkezett irata hivatali átadásra került, és a közzétételig mind a betekintés, mind a másolatkiadás tilossá vált. „Ennek a levéltárnak a kezén a szabadalmi hivatalhoz érkezett csaknem minden bejelentés legalább is kétszer, megsemmisítési és megvonási keresetek ugyanannyiszor fordulván meg, tekintettel arra, hogy a kitett találmányi leírásokat betekintő közönséget is ezeknek kell kiszolgálni és ellenőrizni, felelőségük igen nagy, teendőjük pedig oly sok, hogy azt csakis a legmegfeszítettebb munka mellett képesek elvégezni.”⁵

5. ábra: A M. Kir. Szabadalmi Hivatal iktatóhivatalának elismervénye

⁴ Az 1895. évi XXXVII. törvénycikk a találmányi szabadalmakról. Szentelést nyert 1895. évi július hó 7-én. Életbe lépett 1896. évi március hó 1-én.

⁵ Jelentés a m. kir. szabadalmi hivatal 10 évi működéséről. Pallas Részvénytársaság Nyomdája, 1907, Bp., p. 24.

A tájékoztatás

A 4953/95. miniszteri utasítás szerint ez a könyvtár „nem bírhat a nyilvánosság jellegével”, a könyvek és a nyomtatványok csak a hivatal és a tanács tagjainak rendelkezésére állhatnak, mégis – „a nagyközönség érdekeit vélvén szolgálni” – a könyvtárat mindenki előtt nyitva tartotta a hivatal. Ezt azzal indokolta, hogy a kül- és belföldi leírások teljes anyaga, valamint az ipari és a szellemi tulajdonra vonatkozó irodalom bősége amúgy is speciális jelleggel (ma inkább gyűjtőkörnek hívnánk, de ez a lényegen mit sem változtat) ruházzák fel, és szerintük ez a körülmény csak még inkább ezt indokolja.

A hivatal mellé több segédhivatal is „szerveztetett”. Ezek közül az egyik volt a Szabadalmi Levéltár, amelynek a szabadalmi lajstrom vezetése és kezelése, az ún. díjellenőrzési naplók naprakészen tartása mellett a szabadalmi leírások, rajzok, modellek őrzése is a feladata volt. A kitélti teremben (ma talán az olvasóterem kifejezés jobban megállná a helyét) bárki „díjtalanul” megtekinthette ezeket az iratokat a „megállapított hivatalos órákban”, és minden „fölvilágosítást megkaphatott, ami ezen ügyekre” vonatkozott. A Szabadalmi Levéltár vezetését („fölvilágosítást”) nagy felelősséggel járó feladatnak tartották. Éppen ezért könyvtárunk névadójának, a szabadalmi levéltárnoknak főigazgatói címet adományoztak, és teendői ellátására segédhivatali igazgatót, irodatisztekert, megfelelő számú napidíjas személyzetet és szolgálkat neveztek ki.

480 és 640 között ingadozott akkoriban azoknak a nemzeti szabadalmi bejelentéseknek a száma, amelyeket a közönség abban a bizonyos „kitélti teremben” megtekinthetett. Az első katalógus 1902-ben jelent meg. A munkák három csoportban, ezen belül betűrendben kerültek felsorolásra, mindenféle osztályozás nélkül. 1896 és 1902 között 762 leltározott művel rendelkeztek. Ez 1473 kötetet és kicsit több mint húszezer korona értékű állományt jelentett. 1913-ban Török László okleveles gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő, királyi törvényszéki hites szakértő így nyilatkozott A találmányi szabadalom című művében: „...évek óta tapasztalom, hogy mily nagy tájékoztatatlanság uralkodik ebben a kérdésben”.⁶ Érti ez alatt a szabadalmi oltalom ügyét. Előszavában leszögezi, hogy a feltalálók segítése, tájékoztatatlanságuk legyőzése a cél.

A Szabadalmi Közlöny

A hivatalos lap felelős szerkesztője, amely Szabadalmi Közlöny és Védjegyértékesítő címen azóta is töretlenül kiadásra kerül, szintén a segédhivatali főigazgató lett. E tekintetben feladata volt a megadás, a megsemmisítés, a megszűnés kimondása és nem utolsósorban a találmányi bejelentések közzététele. Ez jogi értelemben rendkívül fontos volt, hiszen a bejelentés

⁶ Török László: A találmányi szabadalom. A szabadalmi jog és gyakorlat különös tekintettel Magyarországra. Rényi Károly kiadása, 1913, Bp., p. 7.

„...ezen naptól kezdve részesül utánzások ellen jogi oltalomban”.⁷ Az akkori eljárási rendet figyelembe véve mindez azt jelentette, hogy a szombatoként délben megjelenő közlönyben publikált bejelentések tekintetében, ezt követően lehetett felszólalást benyújtani. A közlönyben történő „közzététel” után harmadik személy is „betekintethet” a bejelentésekbe és azok mellékleteibe. Szintén közzétételre kerültek a megadott szabadalmak lajstromszámai, tulajdonosai, címei, osztályai és bejelentési napjai, a közlöny mellékleteként pedig a teljes szabadalmi leírások is.

A hivatali részen kívül érdekesebb külföldi jogeseteket, törvényeket, jogszabályokat és elvi jelentőségű határozatokat és statisztikai adatokat közölt. Kezdetben magyarul és horvátul (Povlasticni viestnik) is megjelent, és egy horvát tolmács is segédkezett Frecskay Jánosnak. A nem hivatalos részben persze igazi „ínyencségek” is találhatóak. 1907-ben a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal elnöke a könyvtár gyűjteményének bővítése érdekében húszezer koronát igényelt a Kereskedelemügyi Magyar Királyi minisztertől, amit meg is kapott. A miniszter 89350. számú határozatában az alábbi megfontolások alapján döntött: „...szükségesnek tartom a szabadalmi hivatal könyvtárának...kiegészítését, hogy abban az összes műszaki ágak, valamint az összes ipari szakok, ha nem is teljesen, de legalább oly mértékben legyenek képviselve, hogy azokból az újdonság kutatás sikerrel megejthető legyen.”⁸

A Központi Értesítő

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a közlönyben csak a fontosabb védjegy-közlemények jelentek meg. Ennek oka, hogy a „teljességre” egyszerűen nem volt anyagi fedezet. A védjegyek kihirdetése 1876. január 23-a óta a Központi Értesítőben zajlott. Így történt ez egészen 1901. májusáig – kezdetben ábrák nélkül, majd 1880-tól már ábrák közlésével.

1901. június 1-jén hivatalos (utód)lapként indult a Központi Védjegy-értesítő. Havonta egy alkalommal jelent meg, és kizárólag védjegyügyi közleményeket tartalmazott. Ennek háttere, hogy pontosan egy évvel korábban a hivatal szervezetéhez csatolták a központi védjegy-lajstromozó hivatalt, amelynek feladata az ún. központi lajstrom vezetése volt. Azaz valamennyi kereskedelmi és iparkamara – legyen az Ausztriában vagy a magyar korona országaiban –, valamint a bosznia-hercegovinai védjegy- és mintalajstromozó hivatal által regisztrált összes védjegyet (ipari árujegyet) és a tekintetükben létrejött minden változást egy központi nyilvántartásban kellett vezetni és közhírré tenni. A központi védjegy-lajstrom

⁷ Jelentés a m. kir. szabadalmi hivatal 10 évi működéséről. Pallas Részvénytársaság Nyomdája, 1907, Bp., p. 147.

⁸ Könyvtárunk ipari szakmunkákkal való kibővítése. Szabadalmi közlöny, a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal Hivatalos lapja. Közlemények az ipari tulajdonjogok (szabadalom, védjegy, mustra stb.) s a szerzői jogok köréből, nem hivatalos rész. 1907. 7. sz. p. 96–97.

szabadon megtekinthető volt a hivatal helyiségeiben. A tájékozódást segítő létrehozta egy betűrendes mutatót azokról a szavakról, amelyeket „lefoglaltak”. Az ábrás védjegyeket – a könnyebb (vissza)kereshetőség érdekében – külön gyűjteményként kezelték.

G. ábra

évfolyam Budapest, 1877. január 31-én. 13. szám.

Előfizési ár:
5 frank Budapesten
és hordva 4 frt.
postadíjjal együtt
7 frt.

KÖZPONTI ÉRTESÍTŐ.

KIADIA A FÖLDMIVELÉS-, IPAR- ÉS KERESKEDELMI M. KIR. MINISTERIUM.

Az előfizetési pénzek
az Athenaeum r. társulat
kiadóhivatalába
Budapest, barátok-tere 7.
küldendők.

Kivonat a magyarországi kereskedelmi cégjegyzékekből. (Érvényes a lap keltétől fogva.)
a.) Egyéni cégek.

Év és hó	A cégjegyzék számja	A cég szomszerinti neve	A cég helye	A cég birtokosa	Cégvezetők	Jegyzet
1876. nov. 23.	98/1	Joh. Sam. Winkler	Nagy-Szeben	Winkler János nagy-szebeni norimbergi és díszruha kereskedő		
1876. nov. 23.	99/1	W. Reissenberger Eisen- und Nürnberg-Waaren-Handlung	Nagy-Szeben	Reissenberger Ferencz n.-szabeni vas- és norimbergiáru kereskedő		
1876. nov. 23.	100/1	Friedrich Thallmayer Material-Waaren-Speditions- und Incasso-Gesellschaft	Nagy-Szeben	Thallmayer Frigyes nagy-szebeni kereskedő		
1876. nov. 23.	101/1	Josef Jikell Haus- und Küchen-Geräthschaften-Handlung	Nagy-Szeben	Jikell József nagy-szebeni kereskedő		
1876. nov. 23.	102/1	Johann Dudasz	Nagy-Szeben	Dudasz János nagy-szebeni vegyesruha kereskedő		
1876. nov. 23.	103/1	Josef Wagner	Nagy-Szeben	Wagner József nagy-szebeni fűszerkereskedő		
1876. nov. 23.	104/1	Maria Süskind Manufactur Waaren-Handlung	Nagy-Szeben	Süskind Mária nagy-szebeni vegyesruha kereskedő		
1876. nov. 23.	105/1	Josef Willmann Kleider- und Wasch-Waaren-Handlung	Nagy-Szeben	Willmann József nagy-szebeni ruházati és felszerelési kereskedő		
1876. nov. 23.	106/1	F. A. Reissenberger Material-Spezerei- und Farb-Waaren-Handlung	Nagy-Szeben	Reissenberger Frigyes Albert n.-szabeni anyag-, fűszer- és festékárú kereskedő		
1876. nov. 23.	107/1	Anton Bechnitz	Nagy-Szeben	Bechnitz Antal n.-szabeni vegyesruha kereskedő		
1876. nov. 23.	108/1	Friedrich Czikeli Eisen- und Nürnberg-Waaren-Handlung	Nagy-Szeben	Czikeli Frigyes nagy-szebeni vas- és norimbergiáru kereskedő		
1876. nov. 23.	109/1	Michael Sill Tuch-Katzen-Wellen- und Spiritus-Fabrik	Nagy-Szeben	Sill Miklós szőlő-, posztó-, dáróc-, gyapjú-, gyékény- és szeszgyáros		
1876. decz. 7.	110/1	J. Leonhard Material-Spezerei- und Eisen-Waaren-Handlung	Szászsebes	Leonhard József szászsebesi anyag-, fűszer- és vasárú kereskedő	Wether Vilmos	
1876. nov. 23.	111/1	Carl F. Jikell Eisen-Geschmeide- und Nürnberg-Waaren-Handlung-Commissions- und Speditions-Gesellschaft	Nagy-Szeben	Jikell Károly nagy-szebeni kereskedő		
1877. jan. 11.	112/1	Paschus Lipót Paschus Leopold	Pécselp: Garamszőlő-Gyárfő	Paschus Lipót vegyes kereskedő Garamszőlő-Gyárfőn		
1877. jan. 15.	113/1	Fuermann József	Kecskemét	Fuermann József vegyes kereskedő		
1876. nov. 13.	114/1	Sigmund Bäuml	Pécselp: Lugoson	Bäuml Sigmund vegyes kereskedő Lugoson	Bäuml Sigmund	

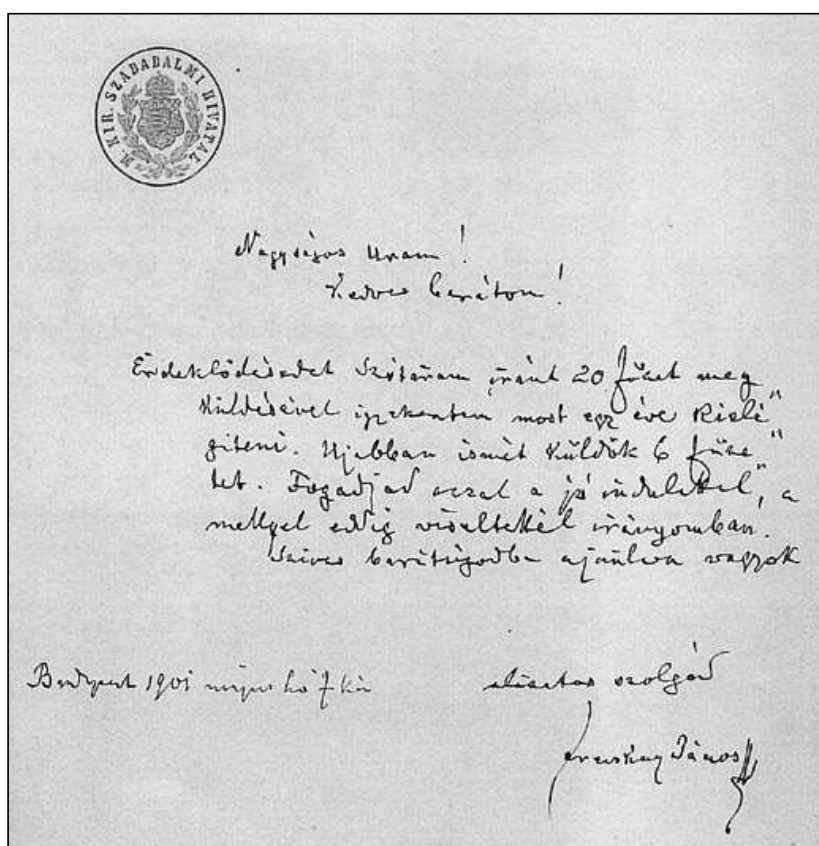
6. ábra: A Központi Értesítő 1877. január 31-i számának címlapja

Végszó helyett

Vajon egyértelmű választ adhatunk-e arra a kérdésre, hogy a gyűjtemény zárt vagy elzárt volt-e? Meg lehet-e, egyáltalán meg kell-e határoznunk, hogy mennyire volt felhasználóbarát, miképpen volt visszakereshető az akkori állomány? Ha mindezekre nem is tudjuk a pontos és szabatos választ, egyben biztosak lehetünk: az elkötelezett hozzáállás tekintetében

nem volt hiány. Az egykori és a mostani állapotot egyaránt a nyitott, felvilágosult ügyfélköz-pontúság jellemezte, bár ezt akkoriban nyilván másképpen fogalmazták volna. A találmá-nyok téma szerinti osztályozása megtörtént ugyan, ellenben a kivonatos közlés bevezetésére nem került sor – elsősorban finansziális okok miatt –, noha mind a könnyű kezelhetőség, mind a visszakereshetőség, az eligazodás az évi kb. 3000 közzétett szabadalmi iratban ezt kí-vánta volna. A hivatal tízéves működését bemutató és összefoglaló önkritikus jelentés sze-rint: „A mi szabadalmi leírásainkról ...⁹ el lehet mondani, hogy azok teljesen holt tömeget képeznek, mert azokban valaminek utánakeresni csaknem képtelenség.” Nem vitás, hogy ez így lehetett, ennek ellenére vagy inkább ezzel együtt büszkék lehetünk a nagy múltú elődre. Hogyan lett 1473 kötetből több tízezer kötet monográfia, optikai lemez, szabadalmi leírás és használatiminta-oltalmi dokumentum és több mint százmillió forint értékű adatvagy-on, amely már nem holt állomány, hanem professzionális eszközökkel visszakereshető és érték-álló tudás- és ismerettár? A köszönet a könyvtár fenntartóját illeti elsősorban – azt a hiva-talt, amely elkötelezett módon, minden körülmények között és valamennyi erőforrásával támogatta a fejlesztést, a megőrzést, és amely soha, egyetlen pillanatra sem tévesztette szem elől az iparjogvédelmi és szerzői jogi információ, illetve információátadás fontosságát.

7. ábra: Frecskay János kézírása

⁹ I. m. (7), p. 149.

De térjünk csak vissza a névadóhoz. Ki is volt hát Frecskay János? Elkötelezett hivatalnok és a műszaki szókinccs ambiciózus gyűjtője, aki mesteremberek „nyakán ülve”¹⁰ állította össze az azóta több kiadásban is megjelent Mesterségek szótárát. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, fordító, aki Jókai Mór barátságát és támogatását is magáénak tudhatta. Néptanítók és iparostanulók számára írt olvasókönyve (Képek az iparos világból. Bp. Franklin-Társulat, 1881) előszavában nem győzi eléggé hangsúlyozni az ipar fontosságát, s annak, pontosabban az „iparra alkalmazott fizika s khémia” elemi iskolában történő oktatását. Végtelen sokszínűségét és optimizmusát támasztja alá az alábbi néhány sor is: „... abban a hitben ringatódzom, hogy czélszerű könyvet sikerült írnom azok számára, kik tájékozást kívánnak szerezni az iparműtanban...”¹¹

8. ábra: Frecskay János barátomnak emlékéül, Jókai

¹⁰ Frecskay János. Szabadalmi közlöny, nem hivatalos rész. 1919. 21. sz. p. 447.

¹¹ Frecskay János: Képek az iparos világból – olvasókönyv a néptanítók és iparos tanulók számára. Franklin-Társulat, 1881, Bp., előszó.

Irodalom

- Szabadalmi-naptár 1897. Feltalálók és szabadalomtulajdonosok utmutatója. Szerk. *Bergl Sándor*. Bp. [k.n.], [év nélkül], p. 417.
- Bittó Béla*: Szabadalmi intézményünk történeti előzményei. Magyar Királyi Szabadalmi Bíróság, 1942, Budapest, p. 291.
- A magyarok krónikája. Összeállította *Glatz Ferenc*. 4. jav. kiad. Helikon Kvk. ; Alexandra Kvk., 2006, Budapest, p. 839.
- Gulyás Pál*: Magyar írók élete és munkái. Új sorozat, 9. kötet. Argumentum, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, 1992, Budapest, p. 666.
- Új magyar életrajzi lexikon, 2. kötet: D–GY. Főszerk.: *Markó László*. Magyar Könyvklub, 2001, Budapest, p. 1205.
- A technika krónikája. Összeállította: *Felix R. Paturi*. Officina Nova, 1991, Budapest, p. 671.
- Szinnyei József*: Magyar írók élete és munkái, 3. kötet. Hornyánszky Viktor könyvkereskedése, 1894, Budapest, p. 750.
- Török László*: A találmányi szabadalom. A szabadalmi jog és gyakorlat különös tekintettel Magyarországra. Rényi Károly kiadása, 1913, p. 260.
- Jelentés a m. kir. szabadalmi hivatal 10 évi működéséről, 1896–1906. Pallas Részvénytársaság Nyomdája, 1907, Budapest, p. 288.
- A m. kir. Szabadalmi Hivatal könyvtárának czimjegyzéke / kiad. a m. kir. Szabadalmi Hivatal. Pallas Részvénytársaság Nyomdája, 1911, Budapest, p. 428.
- Magyar szabadalmi törvény. Kivonatok a külföldi szabadalmi törvényekből. [közre.] *Pataky H. és W.* szabadalmi irodája, Bp. Schlesinger és Kleinberger nyomdája, [év nélkül]